

Z 47. kongresu CIBE v Rotterdamu

FROM 47TH CIBE CONGRESS IN ROTTERDAM

Ve dnech 10. až 13. června 2025 se po třech letech konal kongres CIBE, evropských pěstitelů cukrovky, v holandském Rotterdamu, před třemi lety hostil kongres polský Gdaňsk. Kongres poskytl prostor na víceleté bilancování a prognózu, co bude dále s cukrovkou, dalšími plodinami i celou společnou zemědělskou politikou a bylo vidět, že situace v celé rostlinné výrobě napříč EU je velmi složitá a že „doba je zlá“, bohužel.

Můžeme také avizovat, že od 9. září 2026 proběhne Beet Expo/Potato Europe nedaleko Hanoveru, předcházet mu bude 8. 9. technická komise TRCC CIBE. Akce pro řepu a brambory bude spojena, protože pěstitelé cukrovky jsou povětšinou i pěstitelé brambor, a to nejen v Německu, velmi dobře to bylo vidět i po celém Nizozemsku a brambory byly často i přímou předplodinou pro řepu (případné problémy, co toto nese, podrobněji popíšeme v další zprávě z kongresu). A významné jubileum pak nastane v roce 2027, kdy uplyne sto let od založení CIBE a dle slov výkonné ředitelky CIBE to bude prostor pro výraznější diskusi a pozvání hostů z Evropské komise a vedení EU a vysvětlení zásadních problémů, které pěstitelé cukrové řepy mají – omezování u přípravků na ochranu rostlin, omezování hnojení, růst vstupů, carbon farming a v neposlední řadě podnákladové ceny za produkci a udržitelnost pěstování.

První den kongresu a valná hromada CIBE

Jednání kongresu v Rotterdamu bylo rozděleno do tří dnů, první den probíhala valná hromada následovaná jednáním představenstva CIBE, kde byla nejzajímavější diskuse u kulatého stolu

Obr. 1. Jan Křováček a slovenští delegáti (Peter Závodský a Robert Kovács ze ZPCR SK) s Elisabeth Lacoste, výkonnou ředitelkou CIBE



a zdůraznění aktuálních hlavních problémů v členských zemích. Odpoledne byl pak zahájen kongres, bylo podrobně představeno nizozemské řepářství. Druhý den kongresu probíhaly panelové diskuse na téma: „Od Green Dealu k nové vizi EU zemědělství“, „Novinky u výkupu cukrovky“, „Ochrana rostlin, odrůdy a inovace“ a „Politika trhu s cukrem“. Poslední den následovala návštěva v Inovativním centru Cosun, v cukrovaru a na modelové předváděcí farmě, bylo velmi zajímavé vidět pěstované plodiny a několik pokusů s řepou – zejména na herbicidní strategii v kombinaci s mechanickou likvidací plevelů, aby se omezilo užití POR.

Aktuální stav s cukrovkou v zemích EU

V diskusích u kulatého stolu se hovořilo zejména o snižování ploch řepy pro osev 2025, meziroční snížení bylo nejčastěji od několika procent do 10 %, někde i více. Za Česko jsme si dovolili informovat, že plocha poklesla z 66 tis. ha na 53 tis. ha a rámcově se jednalo o 18–20% pokles, podobně jako na Slovensku nebo v Rakousku, a to také vlivem uzavření dvou cukrovarů společnosti Agrana (Hrušovany nad Jevišovkou a Leopoldsdorf im Marchfeld). Pro doplnění – po kampani 2024/2025 avizovalo pět cukrovarů své uzavření. Mezi dalšími jsou dva cukrovary ve Španělsku, kde jeden bude ponechán ještě na rafinaci třtinového cukru a jeden cukrovar ve Francii (Seine et Marne). Situace v cukrovarnickém průmyslu se zhoršila a je třeba konkurenceschopné produkce cukru, proto došlo k uzavření některých závodů. Kolegům ze západní Evropy jsme v otevřené diskusi sdělili, že pokud by všichni snížili plochy cukrovky, jak na podzim avizovali, tak už teď mohla být cena cukru nad 600 €/t¹ a produkce řepy sama o sobě udržitelná. Bohužel výrazně snížila plochu jen středovýchodní a jižní Evropa.

Dánsko také avizovalo mírný pokles ploch pro rok 2025, setí řepy bylo časně a dostatek srážek okolo 100 mm v polovině května je dobrým základem pro minimálně průměrnou úrodu cukrovky. Německo kleslo v plochách jen velmi mírně o jednotky procent, zaseli cukrovku o 14 dnů dříve oproti normálu s dostatkem dešťových srážek, porosty cukrovek již byly uzavřené, ale je silný tlak mšic a křísu a obava z virových žloutenek a SBR. Nizozemsko obecně zhodnotilo porosty cukrovek tak, že oproti loňskému roku mají měsíční náskok, tedy opět dobrý základ pro dobrý výnos, a k tomu mírný meziroční pokles ploch. Rakousko v letošním roce zaselo již jen 28 tis. ha cukrovky v důsledku uzavření Leopoldsdorfu a z této plochy je poškozeno rýhonoscem 5 tis. ha (nejspíše pro zaorávku), jinak jsou porosty velmi

dobře vyvinuté. Kolegové z Polska si stěžovali na letošní dlouhé období chladu, zejména vracející se přízemní mrazíky, rýhonosec řepný tu zlikvidoval 3 tis. ha řepy, ale poměrově je to plocha velmi malá (cca 1–1,5 % celkového osevu). Ze Slovenska byl potvrzen pokles ploch o 18 %, problémy s SBR, gumovitostí řepy, nízkou cukernatostí a nedostatkem srážek od zasetí, podobně jako v Česku. Letos by se mělo na Slovensku zpracovat 500–600 ha řepy z Moravy. Severské země Finsko a Švédsko hodnotí jaro jako dobré s časným osevem, dostatkem deště, podmínky pro růst byly optimální. Z Velké Británie je hlášen silný tlak mšic, Švýcarsko a Itálie hlásili nejhorší výsledky v pěstování cukrové řepy za posledních 30 let, resp. od roku 1989! Švýčari měli nejnižší cukernatost a nejnižší výnos v důsledku SBR syndromu. V Itálii dokonce klesla průměrná cukernatost na 12,5 %, ve Švýcarsku to bylo 14,6 %. Je ale zajímavé, že švýcarská cena řepy za rok 2023 byla okolo 56 franků a ve Velké Británii 62 liber, o takových cenách si evropský farmář, pěstitel řepy může nechat jen zdát i v těch nejlepších letech pro cukrovku. Být mimo EU může mít občas i své výhody! Obecně mírně klesá pěstování ekologické (bio) řepy.

Nizozemské řepářství, Cosun

Právem hostitelské země je podat několik informací o svém řepářství a cukrovarnictví, a tak se pokusím informovat o několika zajímavostech z Nizozemska. V roce 1899 zde byl založen první cukrovar, nyní má Cosun aktivní tři cukrovary – dva v Nizozemsku, každý s kapacitou okolo 23–28 tis. t·d⁻¹, a jeden na severu Německa v Anklamě s kapacitou okolo 20 tis. t·d⁻¹. Nizozemský farmář hospodaří v průměru na 65 ha, není divu, všude samé odvodňovací kanály a dostatek spodní vláhy pro vegetaci. Pěstitel má průměrně 12 ha cukrovky, pozemky jsou velmi malé. Nizozemské půdy pro pěstování jsou ze 60 % jílovité

Obr. 2. Z jednacího sálu v průběhu 47. kongresu CIBE



a ze 40 % písčité. Průměrná svozová vzdálenost cukrovky je 85 km. Poslední roky stagnují výnosy, ale cílem Nizozemska je 14,5 t·ha⁻¹ cukru do roku 2030, nyní je víceletý průměrný výnos cukru 13,5 t·ha⁻¹, poslední roky řeší problémy s cercosporiózou a virovými žloutenkami. V odrudové skladbě je 14 % standardních odrud, 40 % RiNem a 46 % rizoktonia-tolerantních odrud. Podíl odrud s odolností listovým chorobám je 37 % a Conviso Smart prozatím jen 8 % (pro zajímavost – v ČR byl v roce 2025 jejich podíl nad 70 % a v některých cukrovarech nad 92 %).

Poslední zajímavostí je překlepávání – čistí se tak jen okolo 22 % cukrovky, povětšinou pomocí Maus systému, a pokud by se řepa měla čistit „postaru“ (překlepávač + nakladač), tak se raději vozí do cukrovaru napřímo, protože překlepávání touto formou je moc nákladné a chybí pracovní síly. Možná inspirace i pro nás ve středovýchodní Evropě...